

Vindnät och rätt jord ger bättre förutsättningar för fruktodling

Att välja rätt växtplats för specialodlingar är ofta svårt. Man måste kompensera med många olika faktorer för att ens komma i närheten av det optimala läget för växten.

Jordmånen kan förbättras på många sätt och bevattning är naturligtvis en viktig faktor, utan att det blir för arbetskrävande. Det är egentligen bara ljuset som är svårt att påverka, om man inte kan fälla stora träd eller liknande.

I Klonarkivets reservodling i Jokionen (Jockis) anlades var man tvungen att göra omfattande grundförbättringar för att ge vinterns bättre förutsättningar att trivas.

I Jokionen var det inte möjligt att välja den lämpligaste odlingsplatsen, utan man var tvungen att försöka förbättra de existerande odlingsförhållanden så mycket som möjligt. Samma problem står man inför också då privata odlingar anläggs, om det inte råkar finnas ett skåle som är lämpligt för den aktuella växten.

Klonarkivets reservodling skulle vara en karantänodling, alltså belägen långt från alla möjliga växvärdar för till exempel hälsosamt fruktodling. Det innebär minst 1,5-2 kilometer från närmaste äppelodlingar. Det ledde alltså till att alla de bästa trädgårdssköterna måste undvikas med marginal.

På grund av äppelbladlöpans spridning borde det inte heller finnas övervintringsplatser för dem i närheten, så som till exempel gammal granskog. Därför måste odlingen anläggas mer mitt i fälten, så att granskogen inte ligger alldeles nära.

Styv lera en utmaning

Fälten närmast herrgården i Jokionen där planteringen skulle anläggas består till stor del av lera som inte passar för trädgårdsväxter. Här har odlats sockerbetor i årtionden. Det fanns en sockerfabrik på orten ända från till 2019.

Ljängslaget för trädgårdsodling på beran i dalen kring Loimijoki var inte det bästa. Bevattningssystemet var byggt enligt gamla krav och den nya vattenledningen måste grävas under Loimijoki ån från kommunens vattenverk.

Års väten var inte tillräckligt rent för att duga för bevattning. Då droppbevattningssystemet byggdes blev det problem med vätenhalten. Vattenprojektet ledde till betydande extra kostnader när odlingen

Klonarkivets reservodling i Jokionen på våren.

anlades. Samma problem har skribenten stött som grönsaksodlare.

Slutgiltig växtplats

Äppelodlingen anlades slutligen i en västerlutning som i norr skyddades av en åkerholme. Platsen var idealisk på så sätt att där inte fanns gamla trädgårdar med äppelträd och en färdig bank av skadegörare i närheten.

Vintern 2017 kördes en långtradarlast med grundförbättringstorf till lerfältet på 1,7 hektar. Området hade före det kalkats väl. Dessutom förbättrades odlingsjorden genom att torven blandades med sand. Blandningens proportioner var 1/3 av vardera leratorv och sand. På så sätt fick man ett odlingsunderlag som gick att forma till cirka 40 cm höga åsar. Äppelträden planterades i huvudsak 2017-2019 och från början användes ett cirka 20 cm tjockt lager asplis för att hålla ner ogräset. Tack vare flisen har ogräset hållits ganska bra i skick och bevattningen har fungerat bra.

Vindon slår till

När det såg ut som om grundförutsättningarna var i skick kom det ändå en överraskning från oväntat håll. Det visade sig att fältet var utsatt för vindar även om det skyddades i norr av skogen. Redan den första vintern märktes att de små plantorna behövde ordentligt med stöd och att det måste ordnas skydd för vinden. Enligt Meteorologiska institutet blåser det mer än tidigare i Finland, i synnerhet på våren, som en följd av klimatförändringen.

En vindskyddsplantering av asp anlades. Asp valdes för att den inte skulle skapa växtskyddsproblem och också för att den kan växa i lera. Planteringen kommer att skydda mot vindarna om 5-6 år, men före det måste något göras.

Vindskyddsnet

Via Jyri Uimoinen på Plantskoleodlarnas förbund och utländska tillverkare fick forskarna nyttig information om vindskyddsnet. Följande steg blev att skaffa ett sådant och fästa nätet i det två meter höga stängslet som omgav äppelodlingen. Det gröna UV-skyddade vindskyddsnetet tar bort ungefär